

Eerbetoon aan Lennaert Nijgh: bont geheel

Peter Bartlema

8 december 2017

Er waren een paar aanleidingen voor het eerbetoon *Een Tip van de Sluier*. Dit jaar is het vijftien jaar geleden dat [Lennaert Nijgh](#) (1945-2002) overleed, en spitwerk van zijn biograaf Peter Voskuil in de literaire nalatenschap van de tekstdichter had eerder al geresulteerd in de vondst van onbekende teksten, die nooit ten gehore waren gebracht.

Zangeres en ex-echtgenote van Nijgh [Josee Koning](#) vond, nadat ze de teksten had gezien, dat daar verandering in moest komen. Zo ontstond het idee voor een theatervoorstelling, met daarin naast het onbekende materiaal ook bekend werk, voorzien van nieuwe arrangementen. In die voorstelling moest ook Nijgh's turbulente leven aan bod komen. Het resultaat is *Een Tip van de Sluier*, een eerbetoon aan de in Heemstede opgegroeide en nauw met Haarlem verbonden 'zanger met papier en pen', zoals hij zichzelf het liefst omschreef.

Bij het grote publiek is Nijgh vooral bekend van zijn samenwerking met

jeugdviend Boudewijn de Groot. Vanaf begin jaren zestig vormden de twee, weliswaar met onderbrekingen, een onafscheidelijk duo. Voortbrengselen van hun creatieve talenten als *Welterusten Mijnheer De President*, *Het Land Van Maas En Waal* en *Avond* zijn opgeslagen in het collectieve vaderlandse geheugen. Ook Rob de Nijs maakte er dankbaar gebruik van: zijn vertolking van *Malle Babbe* is eveneens een klassieker. Dat geldt ook voor *Pastorale* dat Nijgh en De Groot voor Ramses Shaffy en Liesbeth List schreven.

Zie die uitvoeringen maar eens te evenaren, zullen de medewerkenden aan *Een Tip van de Sluier* -naast Koning zijn dat Izaline Calister, The Voice-finalist Sjors van der Panne en Boudewijn's zoon Jim - vermoedelijk hebben gedacht voordat ze aan de klus begonnen. De nieuwe bewerkingen zouden dus meerwaarde moeten geven aan de voorstelling, die overigens wat aanloopproblemen kende. Zo verving Aike Dirkzwager de oorspronkelijk beoogd regisseuse Leoni Jansen, omdat het tussen haar en Jim de Groot niet zou hebben geklikt. Hoewel ook haar script sneuvelde, bleef Jansen, samen met muzikaal leider Erik Rutjes, wel verantwoordelijk voor de arrangementen. Dirkzwager herschreef de tekstgedeelten.

Die werpen, veelal in de vorm van dialogen, licht op de mens Lennaert Nijgh met al zijn hebbelijk- en onhebbelijkheden. Gelijk al in het begin van de voorstelling gaat het over zijn hoerenbezoek. Iets waarin de met het fenomeen 'vrouw' en de monogame liefde worstelende Nijgh gedurende een groot deel van zijn leven zijn toevlucht zocht. Of Josee tijdens hun huwelijk van die bezoeken op de hoogte was en of ze die goed vond, willen de anderen weten. 'Ach, ik achtervolgde hem niet, we lieten elkaar vrij', luidt het antwoord.

De meisjes van plezier leverden de tekstdichter in elk geval inspiratie op voor onder meer *Malle Babbe*. Dat lied krijgt in de voorstelling een uitvoering door

Izaline Calister. Doorgaans geeft de Antilliaans/Nederlandse zangeres in poëtisch klinkend Papiaments uiting aan romantische en erotische gevoelens. Wanneer ze, zoals hier, meer prozaïsche Nederlandse woorden als 'geil' en 'kont' zingt, zorgt dat voor een licht schokeffect. Dat verder niets af doet aan haar vertolking. Integendeel. Ook schittert ze in het jazzy *Canzone 4711*. Hulp krijg Calister daarbij van (contra)bassiste Phaedra Kwant, een van de vier muzikanten die onder leiding van gitarist Rutjes de begeleidingsband vormen.

In de gesproken gedeeltes valt met name het komisch talent van Jim de Groot op: een grap over Jeroen Krabbé, ooit behorend tot de intieme vriendenclub van zijn vader en Nijgh, is een schot in de roos. Minder is zijn rockende versie van *Welterusten Mijnheer De President* die misschien dan wel het rebelse karakter van het nummer onderstreept, maar muzikaal nogal clichématig aandoet. De echte revelatie van de voorstelling is Sjors van der Panne. Zet hij voor de pauze al een fraaie versie neer van *Beneden Alle Peil*, in deel twee imponeert hij andermaal met het relatief onbekende *Meisje in Engeland*, de hartstochtelijke liefdesverklaring van Nijgh aan Joke, zijn eerste vriendin en muze.

Zij komt ook ter sprake in de verhalen tussen de nummers door. Evenals de passie van Nijgh voor schepen en katten plus zijn problemen met geld en drank. Dat alles in een café-achtige setting met op de achterwand collages van momentopnames uit zijn leven. Een bont geheel dus: vol momenten van verstillings, maar ook van uitbundigheid. En bijna vanzelfsprekend is *Het Land Van Maas En Waal* de publieksvriendelijke uitsmijter. Ondanks die surrealistische tekst.

Gezien: 1 december 2017 - Isala Theater, Capelle aan den IJssel; Een Tip van de Sluier nog tot en met 16 maart 2018; Zie [speellijst](#).